

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 12 december 2023

Mål nr

Ö 5927-22

PARTER

Klagande

DN

Motpart

Tillsynsmyndigheten i konkurser

Kronofogdemyndigheten

Box 1050

172 21 Sundbyberg

SAKEN

Arvode till konkursförvaltare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2022-09-13 i mål Ö 2329-22

Dok.Id 273699

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–16:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

DN har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa hans konkursförvaltararvode till 43 750 kr inklusive mervärdesskatt.

Tillsynsmyndigheten har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund

1. Efter ansökan av Skatteverket försattes Bobs Skogsservice Kommanditbolag i konkurs den 9 mars 2021. Skulden till Skatteverket berodde på att bolaget inte fullgjort sin deklarationsskyldighet de senaste åren och därför bl.a. blivit såväl föremål för skönsbeskattning som påfordrad förseningsavgifter och skattetillägg. Bolagets ställföreträdare medgav att bolaget var på obestånd, och angav att han trott att bolaget var avslutat när han lämnade Sverige 2018. Till konkursförvaltare utsågs advokat DN.
2. I början av maj 2021 hölls edgångssammanträde. Enligt konkursbouppteckningen saknade konkursboet tillgångar och Skatteverket var den enda borgenären, med en fordran på cirka 93 000 kr.
3. Motsvarande uppgifter angående tillgångar och skulder angavs i konkursförvaltarberättelsen, upprättad i september 2021. Där angavs även att verksamheten i konkursbolaget hade upphört 2018 i samband med att ställföreträdaren flyttade från Sverige. Förvaltarberättelsen innehöll också en uppgift om att konkursförvaltaren hade hjälpt konkursgäldenärens

ställföreträdare att rätta till bolagets redovisning av skatter och avgifter till Skatteverket med följd att det uppkom ett överskott på skattekontot om 27 502 kr.

4. I oktober 2021 angav konkursförvaltaren i halvårsberättelsen att han bett om utbetalning från konkursgäldenärens skattekonto och att han avvaktade utbetalningen.

5. Omkring ett år efter konkursbeslutet begärde konkursförvaltaren att tingsrätten skulle avskriva konkursen enligt 10 kap. 1 § konkurslagen. Han yrkade arvode med sammanlagt 35 000 kr exklusive mervärdesskatt. Av arvodet avsåg 5 000 kr arbete med bolagets skattedeklarationer och 2 000 kr upprättande av halvårsberättelse.

6. Tillsynsmyndigheten tillstyrkte ett arvode med 25 000 kr exklusive mervärdesskatt.

7. Tingsrätten och hovrätten fann att skälig ersättning uppgick till det belopp som tillsynsmyndigheten tillstyrkt och ansåg att det inte funnits skäl för DN att åtgärda skönsbeskattningen. Hovrätten framhöll också att konkursboets omfattning varit ytterst begränsad och att konkursen hade kunnat avslutas tidigare än som skett.

Vad målet gäller

8. Den huvudsakliga frågan är om konkursförvaltaren har rätt till ersättning för det arbete som han har utfört avseende konkursgäldenärens beskattning.

Arvode till konkursförvaltare

9. Arvodet till förvaltaren får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget (se 14 kap. 4 § andra stycket konkurslagen). Det är förvaltaren som ska visa att det begärda arvodet är skäligt.

Uppdraget som konkursförvaltare

10. Konkursförvaltaren har att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet (se 7 kap. 8 § första stycket konkurslagen). Åtgärder som inte ligger i linje med detta övergripande syfte ska i princip inte ersättas (se ”Konkursboets fastighet” NJA 2015 s. 132 p. 13 och även t.ex. ”Konkursförvaltaren som brottmålsvittne” NJA 1992 s. 548, jfr även Eugène Palmér och Peter Savin, Konkurslagen, En kommentar, suppl. 52, juni 2023, s. 14:22 d).

11. Att konkursförvaltarens åtgärder ska främja en förmånlig avveckling av boet innebär att de ska syfta till att ge borgenärerna så stor utdelning som möjligt, bl.a. genom att begränsa konkurskostnaderna (jfr t.ex. prop. 2004/05:35 s. 23, prop. 2020/21:148 s. 35 samt Mikael Mellqvist och Lars Welamson, Konkurs och annan insolvensrätt, 13 uppl. 2022, s. 28 f.).

12. I samband med omhändertagandet av boet har konkursförvaltaren att så snart som möjligt bilda sig en uppfattning om hur en förmånlig och snabb avveckling av konkursen kan uppnås och ska därefter agera för att uppnå ett sådant resultat. Om förvaltaren inför en åtgärd gjort noggranna överväganden på grundval av adekvat beslutsunderlag som kan granskas i efterhand, bör

förvaltarens åtgärd i regel godtas även om den senare visar sig ha fått annan följd än den avsedda (jfr ”Budet som konkursförvaltaren förkastade” NJA 2014 s. 798 p. 9).

13. Konkursförvaltaren har ingen allmän skyldighet att fullgöra konkursgäldenärens deklarationsskyldighet. Däremot kan konkursförvaltaren vara skyldig att lämna upplysningar för att gäldenären ska kunna fullgöra sin skyldighet (jfr 7 kap. 9 och 12 §§ konkurslagen).

14. Det hindrar inte att det ibland kan finnas skäl för konkursförvaltaren att agera för att få konkursgäldenärens skatteskulder undanröjda eller sänkta. En sådan åtgärd kan vara motiverad om den genomförs i syfte att tillföra konkursboet medel som kan delas ut till borgenärerna.

Bedömningen i detta fall

15. DN har begärt konkursförvaltararvode, innefattande arbete han utfört avseende konkursgäldenärens beskattning.

16. Konkursboets omfattning har varit ytterst begränsad. Någon verksamhet bedrevs inte och det måste redan på ett tidigt stadium ha stått klart både att Skatteverket var den enda borgenären i konkursen och att någon utdelning i konkursen inte skulle kunna bli aktuell även om Skatteverkets beslut om skönsbeskattning skulle ändras och tillgångar tillföras konkursboet. Åtgärden fördröjde också konkursens avslutande. Arbetet kan mot den bakgrunden inte anses ha främjat en förmånlig och snabb avveckling av konkursboet. Det har inte heller varit nödvändigt för att fullgöra någon skyldighet i konkurslagen eller annan författning. Arbetet ska därför inte ersättas.

17. Skäligt arvode får anses vara det belopp som tingsrätten och hovrätten kommit fram till. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Gudmund Toijer, Agneta Bäcklund, Stefan Johansson, Petter Asp och Margareta Brattström (referent)
Föredragande har varit justitiesekreteraren Oscar Lindberg